

Изграждане на мотивация за учене при малки деца

Деца се учат от всичко, което се случва около тях още от ранна възраст. Те са любопитни по природа, искат да изследват и разбират света. Ако техните проучвания им носят удоволствие или успех, те ще искат да научат повече. Успехът влияе на тяхната самооценка и самоуважение. Именно през ранните години от детството се формират нагласите към ученето за цял живот. Деца, които получават подкрепа и окуражаване през този период ще бъдат креативни и нетърпеливи да откриват нови неща в живота си. Деца получават удовлетворение от изборите, които правят вследствие на вътрешните си подбуди. В някои случаи те се включват в определени дейности защото родителите искат така или за да угодят на някой друг. Тези подбуди са външни – източникът на наградата е извън детето и трябва постоянно да се поддържа, за да държи детето мотивирано. Вътрешно-мотивираните дейности имат по-голяма стойност за детето и то научава повече неща от тях и по-трайно. Изводът е, че детето е по-ангажирано и научава повече от дейностите, когато е вътрешно мотивирано и вярва, че си доставя удоволствие с това, което прави.

Неструктурираната игра е много важен елемент от развитието на детето и се свързва с ученето и мотивацията. Фактори за изграждане на висока мотивация у децата са:

- **Постоянство** – възможността да се занимаваме с една задача за разумен период от време. Устойчивостта на концентрацията е различна в зависимост от възрастта на детето и вида на дейността. Ако едно дете е силно мотивирано, то може да остане ангажирано за дълго време, докато немотивирано дете може да се откаже бързо, ако не постигне веднага това, което очаква. Деца се научават на постоянство само когато са успешни при предизвикателна задача. Изкуството при развиването на постоянство лежи в подбора на дейностите и задачите – те трябва да са интригуващи и предизвикателни, но не и невъзможни. Когато са успешни при такава задача децата получават голямо удовлетворение, повишават мотивацията си и очакват следващото предизвикателство. Немотивираните деца (тези, които не са преживявали успехи по-рано) избират прекалено лесни задачи, които гарантират незабавен успех, но те не им носят достатъчно удовлетворение, защото знаят, че задачата не е била трудна. Предизвикателството за родителите в този случай е да насочат децата си към подходящи дейности и умерено трудни задачи, да ги подкрепят и да не отнемат правото им на избор.

- **Зависимост от родителите** – степента на зависимост от родителите е важен индикатор за мотивацията. Деца със силна вътрешна мотивация не се нуждаят от непрекъснато наглеждане и помощ. Деца, които имат по-ниска мотивация или са външно мотивирани се нуждаят от внимание от страна на възрастните и не могат да функционират самостоятелно. Зависимостта от родителите ще ограничи възможностите на детето да се справя в училище и да постига само задачите поставени пред него.

- **Емоции** – децата, които са високо мотивирани показват позитивни емоции, доволни са от това, което вършат и се забавляват повече по време на дейностите. Деца, на които им липсва мотивация изглеждат тихи, мрачни и отегчени, и често се оплакват, когато

трябва да направят нещо. Родителите трябва да внимават при използването на външни източници на мотивация – подаръци, пари, привилегии, за да не бъде потиснато развитието на вътрешната мотивация. Похвалите за постижения са адекватни, ако детето се е захванало с конкретна дейност, защото му е интересно и иска, а не за да зарадва родителите си и да получи признание от тях.

Детето има възможност да развие потенциала си, когато се чувства свободно да изследва света и да се насочва към нещата, които са му интересни и му харесват. Чувството за собствения успех е достатъчна награда за децата и усилва тяхната мотивация да бъдат активни.